

21501 Onderwijs Jeugd en Cultuurraad

Nr. Verslag van een schriftelijk overleg

Vastgesteld d.d. ...

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in verband met het overleg in Brussel over:

- De geannoteerde agenda van de Onderwijs-, Jeugd- en Cultuurraad (OJC-Raad) van 15 februari 2010 (Kamerstuk 21501-34-138);
- Het verslag schriftelijk overleg inzake de OJC-Raad 15 februari 2010 (Kamerstuk 21501-34-136);
- Het verslag OJC-Raad van 15 februari 2010 en de reactie op de toezegging inzake de meeneembaarheid van studiefinanciering (Kamerstuk 21501-34-135).

Bij brief van ... heeft de staatssecretaris deze beantwoord. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie
Van Bochove

Adjunct-griffier van de commissie
Boeve

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

- 1 Inleiding
- 2 De geannoteerde agenda van de Onderwijs-, Jeugd- en Cultuurraad (OJC-Raad) van 13 en 14 april 2010
- 3 Het verslag OJC-Raad van 15 februari 2010 en de reactie op de toezegging inzake de meeneembaarheid van studiefinanciering

II Reactie van de staatssecretaris

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

1. Inleiding

De leden van de CDA fractie onderschrijven de uitgangspunten zoals vastgelegd in EU2020 en de wijze waarop het Spaans voorzitterschap daar inhoud aan geeft. Maar de slotbepaling dat het werkprogramma kan “worden herzien in het licht van belangrijke nieuwe ontwikkelingen in Europa, met name besluiten inzake de EU-strategie voor werkgelegenheid en groei na 2010...” is deze leden veel te vaag. Wat wil men herzien en welke kant gaat die herziening op, zo vragen zij. De leden zijn het eens de opstelling van de staatssecretaris om pragmatisch koppelingen te maken tussen gestelde doelen aan acties. De leden roepen de staatssecretaris op om alert te blijven op dit terrein, zeker wat betreft rapportencycli. Zij stellen niet alleen ‘meten om het meten’, maar vooral om meer te weten en effectiviteit doelgericht na te kunnen streven. De leden ontvangen graag een reactie van de staatssecretaris hoe ze de steun voor deze opstelling in de OJC-raad inschat.

De leden van de PvdA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de Onderwijs, Jeugd en Cultuurraad (OJC-Raad) van 13 en 14 april aanstaande.

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de OJC-raad van 13 en 14 april aanstaande. Het is goed dat op Europees niveau gedachtewisseling plaatsvindt over onderwijs- en opleidingsmogelijkheden voor jongeren. Dit kan leiden tot ‘leren van elkaar’ en tot vroegtijdige signalering van bepaalde Europese trends op het gebied van onderwijs- en arbeidsmarktmobiliteit van jongeren. Echter, terughoudendheid is wat deze leden betreft gepast. Beleid ten aanzien van jongeren en onderwijs is met name een nationale aangelegenheid en heeft vooral baat bij goede Europese afstemming; niet bij Europese inmenging, zo stellen deze leden. Voorts willen de leden van deze fractie opmerken dat de schriftelijke inbreng voor dit overleg mogelijk niet volledig ingaat op de onderwerpen van de OJC-Raad, doordat op dit moment nog geen documenten voor de Informele Raad beschikbaar zijn. Deze leden willen er nogmaals op aan dringen om te regelen dat de stukken voor de OJC-Raad ruimer van tevoren beschikbaar zijn, zodat de Kamer op basis van volledige informatie haar controlerende taak kan uitoefenen.

2 De geannoteerde agenda van de Onderwijs-, Jeugd- en Cultuurraad (OJC-Raad) van 13 en 14 april 2010

De leden van de CDA-fractie vragen of ‘youth on the move’ weer een nieuwe naam is voor hetzelfde streven, namelijk een kwaliteitsverbetering bij instellingen en meer mobiliteit voor studenten. De leden constateren dat er steeds nieuwe benamingen voor hetzelfde komen. Zij menen dat de reden daartoe is dat datgene wat men wil bereiken zó enorm ambitieus is, dat het niet haalbaar is en men dus toevlucht zoekt tot weer een nieuw plan. Dit vinden deze leden niet wenselijk en zij willen de staatssecretaris oproepen aan te geven dat de gestelde doelen veel te ambitieus zijn en te bepleiten dat die aangepast en realistischer gemaakt worden, met meetbare doelen en een concreet stappenplan. De leden ontvangen graag een reactie op dit punt. Voorts stellen de leden dat zij het wel eens zijn met de inzet van Nederland in grote lijnen, de fundamentele hervorming en modernisering van de EU-begroting, zodat deze nog meer bijdraagt aan concurrentiekracht en duurzame groei en werkgelegenheid van Europa. Daar zal het komende tijd om gaan, zoals deze leden al eerder hebben aangegeven. Maar daar

hangt ook een prijskaartje aan¹, zo menen deze leden. Kan de staatssecretaris aangeven hoe andere EU-landen daarin staan en is men, naar haar indruk werkelijk bereid ook in economisch zware tijden dat prijskaartje serieus te nemen, zo vragen deze leden.

De leden van de VVD-fractie lezen dat de nieuwe beleidsvoornemens ten aanzien van ‘youth on the move’ zullen worden doorvertaald naar een nieuwe generatie Europese subsidieprogramma’s voor de volgende Financiële Perspectieven (2014–2020). Is al enig zicht op het financiële beslag van deze subsidieprogramma’s? Zo neen, kan de staatssecretaris daar meer duidelijkheid over vragen, zo vragen deze leden.

3 Het verslag OJC-Raad van 15 februari 2010 en de reactie op de toezegging inzake de meeneembaarheid van studiefinanciering

De leden van de VVD-fractie lezen in het verslag van de OJC-raad d.d. 15 februari jl. dat de Raad de commissaris bijviel en stelde dat naast een beleidsmatige inzet, ook meer financiële middelen voor investeringen in kennis en onderwijs noodzakelijk zijn volgens een groot aantal lidstaten. Was Nederland één van de lidstaten die dit standpunt naar voren bracht? Zo neen, welk standpunt heeft Nederland ten aanzien van (eventuele noodzakelijkheid van) de inzet van meer financiële middelen uitgedragen, zo vragen de leden van deze fractie.

Toezegging algemeen overleg d.d. 25 november 2009

De leden van de PvdA-fractie vragen aandacht voor het punt van meeneembare studiefinanciering. Tijdens een algemeen overleg op 25 november 2009 kreeg de Kamer een toezegging van de minister om het punt van meeneembare studiefinanciering te laten agenderen bij de OJC-raad. De leden vinden dit een waardevolle toezegging gezien het belang van internationale mobiliteit van studenten. Naar de mening van de leden ligt hier nog genoeg werk richting andere lidstaten die op dit moment onvoldoende werk maken van een instrument als meeneembare studiefinanciering. Agendering en het bespreken hiervan is dus zeer gewenst. In reactie op deze toezegging geeft de staatssecretaris echter aan dat agendering mogelijk in mei of november plaats kan vinden, afhankelijk van aanpalende onderwerpen en de EU-voorzitter. Op de agenda voor de komende informele OJC-raad staat het onderwerp echter niet geagenderd terwijl er wel gesproken wordt over leermobiliteit (“Youth on the move-initiatief”). De leden willen graag van de staatssecretaris weten of dit niet een geschikt moment is om ook het instrument van meeneembare studiefinanciering in te brengen. De leden zijn van mening dat het onderwerp niet onnodig vooruitgeschoven moet worden en dat elke kans om dit punt naar voren te brengen in een discussie gegrepen moet worden. Zij vragen de staatssecretaris dan ook om dit onderwerp daadkrachtig op te pakken en te agenderen zodat het snel besproken kan worden.

De leden van de VVD-fractie vragen of de staatssecretaris het met hen eens is dat studentenmobiliteit grotendeels afhangt van een goed functionerende open Europese onderwijsruimte waarin onderwijssystemen goed op elkaar aansluiten en bovendien sprake is van herkenbaarheid en waardevastheid van diploma’s? Zo ja, is de staatssecretaris bereid dit in OJC-verband uit te dragen en daarbij op te merken dat een dergelijk goed functionerend systeem op lange termijn effectiever is dan incidentele subsidieprojecten, zo vragen de leden van deze fractie.

¹ Zie ook brief 11 mrt 2010, p. 2 (Kamerstuk 21 501-34, nr. 135)

II Reactie van de staatssecretaris

1. Inleiding

De staatssecretaris dankt de leden van de fracties van het CDA, de PvdA en de VVD voor hun inbreng en hun betrokkenheid bij de onderhavige EU-dossiers.

De leden van de fractie van het CDA vragen om duidelijkheid over de plannen van het voorzitterschap ten aanzien van de mogelijke herziening van het werkprogramma 'Onderwijs en Opleiding 2020'. De staatssecretaris geeft aan dat zowel het voorzitterschap als de Commissie van mening zijn dat het werkprogramma Onderwijs en Opleiding in lijn is met de EU2020-strategie en dat zij op dit moment dan ook geen aanleiding zien voor een substantiële herziening van het werkprogramma. Zelf is de staatssecretaris van mening dat het op dit moment nog te vroeg is om conclusies te trekken over het al dan niet aanpassen van het werkprogramma. Pas nadat de nieuwe EU2020-strategie definitief is vastgesteld door de Europese Raad, kan bepaald worden of en, zo ja, op welke punten het werkprogramma 'Onderwijs en Opleiding 2020' herzien moet worden.

De staatssecretaris benadrukt dat Nederland scherp zal letten op een efficiënte inrichting van de governance-structuur. Zoals zij al in de geannoteerde agenda had aangegeven moeten rapportagecycli op elkaar worden afgestemd. Daarnaast zal volgens haar goed gekeken moeten worden naar andere ontwikkelingen binnen de kennisdriehoek van onderwijs, onderzoek en innovatie.

De CDA-fractie vraagt de staatssecretaris een inschatting te maken over mogelijke steun in de OJC-Raad ten aanzien van het standpunt over de wijze van rapporteren. De staatssecretaris geeft aan dat meermaals is gebleken dat het Nederlandse standpunt in Europa breed wordt gedeeld. Verschillende lidstaten pleiten er in de OJC-Raad voor dat de rapportagelast beperkt blijft en dat goed moet worden overwogen wat aan de lidstaten wordt gevraagd.

De staatssecretaris is het met de leden van de fractie van de VVD eens dat Europese samenwerking op het terrein van onderwijs waardevol is als het gaat om het leren van elkaar en het bijdragen aan een evidence base voor onderwijsbeleid. De staatssecretaris deelt ook de mening van deze leden dat het beleid over de onderwijs- en opleidingsmogelijkheden voor jongeren wat de inhoud en de inrichting van het onderwijs betreft in de eerste plaats een nationale aangelegenheid is. De ontwikkelingen op dit terrein houdt zij dan ook nauwlettend in de gaten, en waar nodig zal Nederland in de relevante gremia het subsidiariteitsprincipe benadrukken.

De VVD-fractie verzoekt de staatssecretaris om ervoor te zorgen dat vergaderdocumenten voor de OJC-Raad ruimer van tevoren beschikbaar komen. De staatssecretaris heeft begrip voor het standpunt van de VVD. Het voorzitterschap is echter verantwoordelijk voor het opstellen en verspreiden van de documenten die tijdens de formele en informele bijeenkomsten van de Raad aan de orde zijn. De mogelijkheden om dit te beïnvloeden zijn uiterst beperkt. Nu is het uiteraard zo dat er tijdens informele Raden geen besluitvorming plaatsvindt en het vooral gaat om de uitwisseling van ideeën, maar dat neemt volgens de staatssecretaris niet weg dat ook dan een gedegen voorbereiding mogelijk moet zijn.

2. De geannoteerde agenda van de OJC-Raad van 13 en 14 april 2010

De CDA-fractie plaatst vraagtekens bij het 'Youth on the move'-initiatief van de Europese Commissie. De leden vragen zich af of dit plan niet een nieuwe naam betreft voor een bestaand streven en zijn van mening dat de ambities in dit plan onrealistisch zijn.

De staatssecretaris deelt de inschatting dat het een omvattend initiatief betreft waarvan de precieze reikwijdte nog niet geheel duidelijk is. Naar het zich laat aanzien is het een poging de vele verschillende initiatieven en subsidies ten aanzien van het bevorderen van mobiliteit, kwaliteitsverbetering etc. te bundelen onder één noemer en daarmee bij te dragen aan inzichtelijkheid en herkenbaarheid. In die zin is het inderdaad een voortzetting van bestaande beleidslijnen, op een meer coherente manier. De staatssecretaris wijst erop dat het kabinet een ambitieus Europees mobiliteitsbeleid voorstaat, zoals uiteengezet in de kabinetsreactie op het Groenboek Mobiliteit. Tegelijk pleit Nederland voor focus. Europa kan meerwaarde hebben door internationalisering van het onderwijs te faciliteren en dat zou dus ook de kern moeten zijn van het 'Youth on the move'-initiatief.

De mededeling van de Commissie over 'Youth on the move' moet nog uitgebracht worden, pas dan zal duidelijk worden wat de inhoud van dit initiatief zal zijn. Van te ambitieuze doelen is derhalve nog geen sprake. De staatssecretaris zegt toe het parlement zoals te doen gebruikelijk te informeren over de kabinetspositie zodra de mededeling van de Commissie beschikbaar is.

Tevens vragen de leden van de fractie van het CDA of de staatssecretaris kan aangeven of andere EU-lidstaten eveneens bereid zijn om de nodige financiële investeringen te doen om de uitsproken ambities op het gebied van onderwijs te realiseren. De vraag van de VVD-fractie sluit hier op aan: zij willen weten of er al enig zicht is op het financiële beslag van de Europese subsidieprogramma's ten behoeve van het 'Youth on the move'-initiatief. De staatssecretaris verwijst in haar reactie naar wat ook in de kabinetsreactie op het Wetgevings- en Werkprogramma 2010 van de Europese Commissie is uiteengezet. Hieruit blijkt dat Nederland inderdaad streeft naar herprioritering ten bate van onder meer de kennisruimte. Over het financiële beslag van specifieke subsidieprogramma's kan echter nog niet vooruit worden gelopen.

3. Verslag OJC-Raad 15 februari 2010 – toezegging meeneembaarheid studiefinanciering

In reactie op de vraag van de VVD-fractie of Nederland één van de lidstaten was die tijdens de OJC-Raad van 15 februari jl. het standpunt van de eurocommissaris over de noodzaak van meer financiële middelen voor investeringen in kennis en onderwijs steunde, brengt de staatssecretaris naar voren dat Nederland tijdens deze Raad heeft gepleit voor een hervorming van de EU-begroting. Binnen deze begroting moet meer aandacht zijn voor de Europese kennisruimte, aldus citeert de staatssecretaris uit de Nederlandse bijdrage van de OJC-Raad van 15 februari jl.

De PvdA-fractie vraagt of het 'Youth on the move'-initiatief een ingang biedt om de meeneembare studiefinanciering in de OJC-Raad onder de aandacht te brengen.

De staatssecretaris is het ermee eens dat het punt over meeneembaarheid van de studiefinanciering op elk gepast moment ter sprake gebracht moet worden. Deze gelegenheid doet zich voor zodra de Commissie het voorstel aangaande 'Youth on the move' uitbrengt, en duidelijk wordt wat de Commissie onder het initiatief verstaat. Indien de mededeling van de Commissie aanleiding geeft tot het aankaarten van de meeneembaarheid van de

studiefinanciering zal dit uiteraard worden meegenomen in de kabinetsreactie. Dit geldt eveneens voor de bespreking van dit onderwerp in de OJC-Raad, aldus de staatssecretaris.

De leden van de VVD-fractie vragen de staatssecretaris of zij van mening is dat een goed functionerende open Europese onderwijsruimte een belangrijke factor is van studentenmobiliteit.

De staatssecretaris deelt de mening van de VVD-fractie dat studentenmobiliteit afhangt van een goed functionerende open Europese onderwijsruimte. Ook het veld is daarvan doordrongen. Dit getuigt ook de inzet van het veld, ministeries en lidstaten in Bologna-verband. Daarmee worden onderwijssystemen op elkaar aangesloten en worden initiatieven - zoals 'joint degrees' en ECTS- ontwikkeld die leiden tot een betere aansluiting van de verschillende hoger onderwijsinstellingen in Europa. De staatssecretaris rondt af met de opmerking dat het bij een goed functionerende open Europese onderwijsruimte niet alleen gaat om het creëren van een gezamenlijk framework waarbinnen vergelijking en erkenning mogelijk is en om het treffen van maatregelen die barrières voor mobiliteit wegnemen. Het gericht inzetten van incentives die studenten en docenten aanmoedigen om mobiel en internationaal gericht te zijn speelt evenzeer een rol.